

अधिसूचना

सार्वजनिक आरोग्य विभाग,
गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकूल,
१० वा मजला, नवीन मंजालय, मुंबई ४०० ००१.
दि. १४ मार्च २०२०.

क्रमांक कोरोना २०२०/प्र क्र ५८/ आरोग्य ५ : ज्याअर्थी महाराष्ट्र राज्यात दिनांक १३ मार्च २०२० च्या अधिसूचनेनुसार, अधिसूचनेच्या दिनांकापासून साथरोग अधिनियम, १८९७ ची अंमलबजावणी सुरु झालेली आहे, त्याअर्थी साथरोग अधिनियम, १८९७ च्या खंड २, ३ व ४ नुसार प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार महाराष्ट्र शासन राज्यात कोरोना विषाणुमुळे (COVID 19) उदभवलेल्या संसर्गजन्य रोगाचा प्रतिबंध व नियंत्रण यासाठी खालीलप्रमाणे नियम प्रसिध्द करीत आहे.

१. या नियमांना " महाराष्ट्र कोव्हीड १९ उपाययोजना नियम, २०२०" असे संबोधण्यात येईल.
२. "कोव्हीड १९" म्हणजे भारत सरकार व जागतिक आरोग्य संघटनेने परिभाषित केल्यानुसार सिव्हीअर ॲक्यूट रेस्पिरेटरी सिंड्रोम कोरोना व्हायरस २ (सार्स कोव्ही २).
३. साथरोग अधिनियमाच्या खंड २ (१) नुसार आयुक्त, आरोग्य सेवा, संचालक, आरोग्य सेवा १, संचालक, आरोग्य सेवा २, संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, सर्व विभागीय आयुक्त महसुल विभाग, सर्व जिल्हाधिकारी व महानगरपालिका आयुक्त हे सक्षम प्राधिकारी घोषित करण्यात येत आहे व त्यांना त्यांच्या कार्यक्षेत्रात कोव्हीड १९ वर नियंत्रण आणण्यासाठी व त्याचा प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी ज्या उपाययोजना करणे आवश्यक आहे त्या करण्यासाठी ते सक्षम असतील.
४. सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी घोषित केलेल्या सर्व शासकीय व खाजगी रुग्णालयात कोरोना विषाणु संशयीत रुग्णांची तपासणीसाठी स्वतंत्र कक्ष स्थापन करण्यात येईल.
५. सर्व शासकीय व खाजगी रुग्णालयांनी सदर रुग्णांची तपासणी करतांना त्यांनी कोरोना विषाणुबाधित इतर देशात प्रवास केला होता किंवा कसे याबाबत नोंदी घेतील. त्याचप्रमाणे सदर रुग्णांचा संपर्क संशयीत किंवा संसर्गग्रस्त व्यक्तीशी आल्याची नोंद ठेवण्यात येईल. वरीलप्रमाणे घेण्यात आलेली रुग्णांची माहिती तातडीने एकात्मिक रोग सर्वेक्षण केंद्र, पुणे तसेच संबंधीत जिल्हाधिकारी / आयुक्त, महानगरपालिका यांना सादर करणे आवश्यक राहिल.
- i. प्रवाशाने कोरोना बाधित प्रदेशात मागील १४ दिवसांच्या कालावधीत प्रवास केल्याचा इतिहास असल्यास व रुग्णास कोरोना बाधा झाल्याची लक्षणे नसल्यास त्यांना तपासणी दिनांकापासून

पुढील १४ दिवस स्वतःच्या घरात अलगीकरण करुन रहाणे आवश्यक राहिल. स्वतःच्या घरात अलगीकरण करुन रहातांना त्यांनी आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी अलगीकरणाबाबत दिलेल्या सूचनांची काटेकोर अंमलबजावणी करणे त्यांचेवर बंधनकारक असेल. केंद्र शासनाच्या अलगीकरणासंबंधीच्या सूचनांचे स्वतःच्या घरात अलगीकरणासाठी पालन न करणाऱ्या रुग्णांना राज्य शासनाने कार्यान्वित केलेल्या अलगीकरण कक्षात भरती करण्यात येईल.

- ii. ज्या प्रवाशांना कोरोना बाधित प्रदेशातील प्रवासाचा इतिहास असेल व त्यांना कोव्हीड १९ संसर्गाबाबत निश्चित केलेल्या व्याखेनुसार रोगलक्षणे दिसत असतील तर त्यांना अलगीकरणाबाबत विनिर्दिष्ट उपचारपध्दतीनुसार शासकीय रुग्णालयातील स्वतंत्र विलगीकरण कक्षात भरती करण्यात यावे व त्यांची कोव्हीड १९साठी प्रयोगशाळा तपासणी व औषधोपचार सुरु करण्यात यावा.

सदर अलगीकरण व विलगीकरण सूचनांमध्ये केंद्र शासनाच्या सूचनेनुसार वेळोवेळी झालेले बदल लागू राहतील.

६. कोणत्याही व्यक्तीस / संस्था / संघटनांना कोव्हीड १९ बाबत कोणत्याही प्रकारच्या अफवा, अनधिकृत माहिती ईलेक्ट्रॉनिक किंवा सोशल मिडीयाच्या माध्यमातून पसरविण्यास प्रतिबंध करण्यात येत आहे. याबाबत आयुक्त, आरोग्य सेवा व संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई, संचालक, आरोग्य सेवा, पुणे व संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई, विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी यांचेमार्फतच अधिकृत माहितीचे प्रसारण करण्यात येईल. याबाबतची कोणतीही अनधिकृत माहिती अथवा अफवा पसरविणाऱ्या व्यक्ती अथवा संस्था अथवा संघटना या कायद्यान्वये कायदेशिर व दंडनिय कारवाईस पात्र राहिल.
७. आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार व महाराष्ट्र शासन यांनी प्राधिकृत केलेल्या प्रयोगशाळेमधूनच कोव्हीड १९ बाबतच्या नमुने गोळा करण्यात येतील व भारत सरकार व महाराष्ट्र शासन यांनी प्राधिकृत केलेल्या प्रयोगशाळांमधूनच या नमुन्यांची तपासणी केली जाईल.
८. मागील १४ दिवसांत ज्या व्यक्ती कोरोना बाधित देशातून प्रवास करुन आलेल्या असतील त्यांनी स्वतःहून याबाबतची माहिती कोरोना नियंत्रणासाठीचा राज्य नियंत्रण कक्ष (०२०-२६१२ ७३९४), एकात्मिक रोग सर्वेक्षण प्रकल्प कक्ष (०२०-२७२९ ००६६) किंवा टोल फ्रि क्रमांक १०४ किंवा यासाठी

प्राधिकृत अधिकार्यांनी दिलेल्या दुरध्वनी क्रमांकावर कळविणे आवश्यक राहिल जेणकरुन त्या अनुषंगाने आवश्यक उपचारात्मक व प्रतिबंधात्मक उपाययोजना प्राधिकृत अधिकारी आयुक्त, आरोग्य सेवा व संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई, संचालक, आरोग्य सेवा, पुणे व संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई, विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी यांचेमार्फतच त्यांच्या त्यांच्या कार्यक्षेत्रामध्ये करतील.

९. वरीलप्रमाणे साथरोग प्रतिबंधात्मक कायदा, १८९७ नुसार प्राधिकृत अधिकारी यांना प्रवाश्यांचे अलगीकरण व जागतिक आरोग्य संघटना किंवा आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय यांनी कोव्हीड १९ बाधित रोग व्याखेत नमूद केलेली लक्षणे असल्यास सदर संशयीत रुग्णांना शासकीय रुग्णालयातील विलगीकरण कक्षात भरती करण्याचे अधिकार राहतील. अलगीकरण किंवा रुग्णालयात विलगीकरणास मज्जाव / प्रतिबंध / अडथळा आणणाऱ्यांविरुद्ध सक्षम प्राधिकाऱ्यामार्फत भारतीय दंड संहितेच्या कलम १८८ नुसार कारवाई करण्यात येईल.
१०. एखाद्या भौगोलीक क्षेत्र उदाहरणार्थ गांव, शहर, तालुका, वॉर्ड, कॉलनी इत्यादी मध्ये कोव्हीड १९ चा प्रादुर्भाव / उद्रेक आढळल्यास अशा उद्रेकजन्य क्षेत्राबाबत खाली नमूद केलेल्या तसेच प्रसंगानुसार आवश्यक असलेल्या प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करण्यासाठी संबंधित जिल्हाधिकारी / महानगरपालिका आयुक्त सक्षम प्राधिकारी असतील. अशा भौगोलिक क्षेत्रांच्या बाबतीत -
  - अ) क्षेत्र प्रतिबंधित करणे
  - आ) क्षेत्रातील नागरीकांचे आगमन व प्रस्थान प्रतिबंधित करणे
  - इ) क्षेत्रातून वाहनांचे आवागमन प्रतिबंधित करणे
  - ई) क्षेत्रातील शाळा, कार्यालये, सिनेमागृहे, नाट्यगृहे, जलतरण तलाव, व्यायामशाळा, गर्दी टाळण्याच्या दृष्टीने आवश्यकतेनुसार सामुदायीक कार्यक्रमास प्रतिबंध करणे
  - उ) कोव्हीड १९ बाधीतांचे प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष सर्वेक्षण करणे
  - ऊ) संशयीत व त्यांचे संपर्कातील व्यक्तींचे आवश्यकतेनुसार रुग्णालयात विलगीकरण करणे
  - ए) शासकीय किंवा खाजगी इमारत / मत्ता अलगीकरणासाठी आवश्यकतेनुसार नामनिर्देशित करणे
  - ऐ) कोव्हीड १९चा प्रादुर्भाव व प्रतिबंध करण्यासाठी सार्वजनिक आरोग्य विभाग, महाराष्ट्र शासन यांनी दिलेल्या मार्गदर्शक उपाययोजना व सूचनांची अंमलबजावणी करणे

जिल्हाधिकारी / महानगरपालीका आयुक्त यांना अशा क्षेत्रामधील सर्व शासकीय विभाग / संस्थांच्या आस्थापनेवरील कर्मचाऱ्यांच्या सेवा किंवा निर्देशित करतील अशी कोणत्याही व्यक्तीच्या सेवा कोव्हीड १९ या रोगाचे नियंत्रण / प्रतिबंधात्मक / आपत्कालीन उपाययोजना करण्याचे कामासाठी आवश्यकतेनुसार अधिग्रहीत करता येतील.

११. कोणतीही व्यक्ती, संस्था अथवा संघटना यांनी या नियमावलीतील नियमांचे उल्लंघन केल्यास ते भारतीय दंडसंहिता (४५ ऑफ १८६०) च्या कलम १८८ नुसार दंडनिय / कायदेशीर कारवाईस पात्र राहतील व या नियमावलीनुसार प्राधिकृत अधिकारी उपरोक्त नुसार व वेळोवेळी शासनाने या नियमानुसार दिलेल्या सूचनांचे उल्लंघन करणाऱ्याविरुद्ध दंडनिय कारवाई करण्यास सक्षम असेल.
१२. या नियमावलीची अंमलबजावणी करणाऱ्या प्राधिकृत अधिकार्याविरुद्ध कोव्हीड १९चा प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी सदभावनेने केलेल्या किंवा करण्यात येणाऱ्या कृतीबद्दल अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने अन्यथा दोषी नाही तोपर्यंत कोणतीही कायदेशीर कारवाई अथवा गुन्हे दाखल करता येणार नाही.
१३. सदर नियमावली ही अधिसूचना निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून तात्काळ अंमलात येईल व अधिसूचनेच्या दिनांकापासून पुढील एक वर्ष किंवा आवश्यकतेनुसार पुढील आदेशापर्यंत अस्तित्वात राहिल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावांने

(डॉ. प्रदीप व्यास)

शासनाचे प्रधान सचिव

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
४. मा. मंत्री (आरोग्य), मंत्रालय, मुंबई
५. मा. राज्यमंत्री (आरोग्य) मंत्रालय, मुंबई
६. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई
७. सचिव, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
८. आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई
९. सर्व विभागीय आयुक्त

१०. जिल्हाधिकारी (सर्व)
११. आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व)
१२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
१३. मा. मुख्य सचिव यांचे उप सचिव
१४. संचालक, आरोग्य सेवा, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई / पुणे
१५. अतिरिक्त संचालक, आरोग्य सेवा (सर्व)
१६. सहसंचालक, आरोग्य सेवा (सर्व)
१७. उपसंचालक, आरोग्य सेवा (सर्व)
१८. जिल्हा शल्यचिकित्सक (सर्व)
१९. जिल्हा आरोग्य अधिकारी (सर्व)
२०. जिल्हा हिवताप अधिकारी सर्व
२१. सर्व मंत्रालयीन विभाग
२२. सर्व सह सचिव/उपसचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग
२३. प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांचे स्विय सहायक
२४. सर्व कार्यासन अधिकारी, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२५. निवड नस्ती-आरोग्य ५